

Warszawa, dnia 20 maja 2016 r.

Opinia do ustawy o zmianie ustawy – Kodeks pracy oraz niektórych innych ustaw

(druk nr 170)

I. Cel i przedmiot ustawy

Ustawa z dnia 13 maja 2016 r. o zmianie ustawy – Kodeks pracy oraz niektórych innych ustaw, transponuje do polskiego porządku prawnego przepisy dyrektywy 2006/54/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 5 lipca 2006 r. w sprawie wprowadzenia w życie zasady równości szans oraz równego traktowania kobiet i mężczyzn w dziedzinie zatrudnienia i pracy (wersja preredagowana) (Dz. Urz. UE L 204 z 26.07.2006, str. 23).

Zgodnie z art. 176 Kodeksu pracy w jego dotychczasowym brzmieniu, nie wolno zatrudniać kobiet przy pracach szczególnie uciążliwych lub szkodliwych dla zdrowia. Przepis zawiera ponadto delegację do określenia wykazu tych prac w rozporządzeniu Rady Ministrów, w wykonaniu której wydano rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 10 września 1996 r. w sprawie wykazu prac szczególnie uciążliwych lub szkodliwych dla zdrowia kobiet.

Zastrzeżenia do art. 176 Kodeksu pracy zgłosiła Komisja Europejska, uznając go za niezgodny z postanowieniami dyrektywy 2002/73/WE zmieniającej dyrektywę Rady 76/207/EWG z dnia 9 lutego 1976 r. w sprawie wprowadzenia w życie zasady równego traktowania kobiet i mężczyzn w zakresie dostępu do zatrudnienia, kształcenia i awansu zawodowego oraz warunków pracy.

Zdaniem Komisji przepis ten, odnosząc się do wszystkich kobiet, a nie tylko do kobiet w ciąży i karmiących piersią, stanowi przeszkodę w zapewnieniu równouprawnienia płci, szczególnie w zakresie dostępu do zatrudnienia.

Dodatkowo, przepis upoważniający do wydania rozporządzenia zawarty w art. 176 Kodeksu pracy jest niezgodny z art. 92 ust. 1 Konstytucji RP, ponieważ nie zawiera wytycznych dotyczących treści aktu wykonawczego.

W art. 1 noweli zaproponowano zmianę art. 176 Kodeksu pracy w ten sposób, aby jego adresatkami były wyłącznie kobiety w ciąży i karmiące dziecko piersią.

Nie będą one mogły wykonywać prac uciążliwych, niebezpiecznych lub szkodliwych dla zdrowia, mogących mieć niekorzystny wpływ na ich zdrowie, przebieg ciąży lub karmienie dziecka.

Na podstawie § 2 w art. 176, Rada Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, wykaz prac wzbronionych kobietom w ciąży lub karmiącym piersią, obejmujący prace związane z nadmiernym wysiłkiem fizycznym, w tym ręcznym transportem ciężarów oraz mogące mieć niekorzystny wpływ ze względu na sposób i warunki ich wykonywania, z uwzględnieniem rodzajów czynników występujących w środowisku pracy i poziomu ich występowania.

Konsekwencją zmiany w art. 176 Kodeksu pracy, jest modyfikacja art. 48 ust. 9 ustawy z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej oraz art. 65 ust. 2 pkt 3 ustawy z dnia 11 września 2003 r. o służbie wojskowej żołnierzy zawodowych.

II. Przebieg prac legislacyjnych

Ustawa uchwalona przez Sejm na 18. posiedzeniu w dniu 13 maja b.r. pochodziła z przedłożenia rządowego (druk nr 382). Rada Ministrów zadeklarowała, że projekt ma na celu wykonanie prawa Unii Europejskiej.

Projekt ustawy skierowany został do I czytania na posiedzeniu Sejmu, a następnie trafił do Komisji Polityki Społecznej i Rodziny. Po przeprowadzeniu II czytania na posiedzeniu Sejmu, niezwłocznie przystąpiono do III czytania. Projekt nie był przedmiotem istotnych poprawek.

Za przyjęciem ustawy głosowało 412 posłów, przy braku głosów przeciw i wstrzymujących się.

III. Uwagi szczegółowe

- 1) Zgodnie z proponowanym § 2 w art. 176, Rada Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, wykaz prac wzbronionych kobietom w ciąży lub karmiącym piersią, obejmujący prace związane z nadmiernym wysiłkiem fizycznym, w tym ręcznym transportem ciężarów oraz mogące mieć niekorzystny wpływ ze względu na sposób i warunki ich wykonywania, z uwzględnieniem rodzajów czynników występujących w środowisku pracy i poziomowi ich występowania.

W dotychczasowym stanie prawnym przepis upoważniający do określenia w drodze rozporządzenia wykazu prac wzbronionych kobietom znajdował się w art. 176 Kodeksu pracy (przepis ten nie dzielił się na paragrafy).

W ślad za tą zmianą powinna pójść korekta art. 179 § 1 i § 2 Kodeksu pracy, ponieważ obecnie odsyła on w zakresie wykazu prac wzbronionych kobietom w ciąży oraz karmiącym dziecko piersią do art. 176, a po wejściu w życie analizowanej noweli powinien wskazywać na art. 176 § 2.

Nadmienić wypada, że identycznego zabiegu legislacyjnego dokonano zmieniając ustawę o służbie wojskowej żołnierzy zawodowych (art. 3 noweli).

Propozycja poprawki:

w art. 1 w poleceniu nowelizacyjnym po wyrazach „(Dz. U. z 2014 r. poz. 1502, z późn.zm.)” dodaje się wyrazy „wprowadza się następujące zmiany:”, pozostałą treść oznacza się jako pkt 1 oraz dodaje się pkt 2 w brzmieniu:

„2) w art. 179 § 1 i 2 otrzymują brzmienie:

„§ 1. Pracodawca zatrudniający pracownicę w ciąży lub karmiącą dziecko piersią przy pracy wymienionej w przepisach wydanych na podstawie art. 176 § 2, wzbronionej takiej pracownicy bez względu na stopień narażenia na czynniki szkodliwe dla zdrowia lub niebezpieczne, jest obowiązany przenieść pracownicę do innej pracy, a jeżeli jest to niemożliwe, zwolnić ją na czas niezbędny z obowiązku świadczenia pracy.

§ 2. Pracodawca zatrudniający pracownicę w ciąży lub karmiącą dziecko piersią przy pozostałych pracach wymienionych w przepisach wydanych na podstawie art. 176 § 2 jest obowiązany dostosować warunki pracy do wymagań określonych w tych przepisach lub tak ograniczyć czas pracy, aby wyeliminować zagrożenia dla zdrowia lub bezpieczeństwa pracownicy. Jeżeli dostosowanie warunków pracy na dotychczasowym

stanowisku pracy lub skrócenie czasu pracy jest niemożliwe lub niecelowe, pracodawca jest obowiązany przenieść pracownicę do innej pracy, a w razie braku takiej możliwości zwolnić pracownicę na czas niezbędny z obowiązku świadczenia pracy.”;”;

- 2) W art. 2 noweli, w art. 48 ust. 9 ustawy o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej posłużono się ogólnym odesłaniem do przepisów w sprawie wykazu prac uciążliwych, niebezpiecznych lub szkodliwych dla zdrowia kobiet w ciąży lub kobiet karmiących dziecko piersią i przepisów w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy przy ręcznych pracach transportowych. Taki zabieg legislacyjny jest niezgodny z dyrektywą zawartą w § 156 Zasad techniki prawodawczej, która nakazuje jednoznacznie wskazywać przepis lub przepisy prawne, do których się odsyła. Do przepisów określonych przedmiotowo można odesłać wyjątkowo, jeżeli daną instytucję prawną reguluje się całościowo, a wyczerpujące wymienienie przepisów prawnych, do których się odsyła, nie jest możliwe.

Ponadto, poniższa propozycja poprawki uwzględnia dyrektywę zawartą w § 158 Zasad techniki prawodawczej, zgodnie z którą przy pierwszym odesłaniu przytacza się tytuł aktu wraz z adresem publikacyjnym, zaś w kolejnych odesłaniach przywołuje się tylko rodzaj aktu, jego datę i przedmiot.

Propozycja poprawki:

art. 2 otrzymuje brzmienie:

„Art. 2. W ustawie z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2015 r. poz. 827, z późn. zm.) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 48 ust. 9 otrzymuje brzmienie:

„9. Rada Ministrów, w drodze rozporządzenia, nakłada obowiązek, o którym mowa w ust. 1, wskazując grupy kobiet poddane temu obowiązkowi, oraz określa stanowiska służbowe lub funkcje, na które przeznaczają się kobiety do czynnej służby wojskowej, uwzględniając przepisy w sprawie wykazu prac uciążliwych, niebezpiecznych lub szkodliwych dla zdrowia kobiet w ciąży lub kobiet karmiących dziecko piersią wydane na podstawie art. 176 § 2 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy (Dz. U. z 2014 r. poz. 1502, z późn. zm.) i przepisy w sprawie

bezpieczeństwa i higieny pracy przy ręcznych pracach transportowych wydane na podstawie art. 237¹⁵ tej ustawy oraz potrzeby Sił Zbrojnych.”;

2) w art. 7a ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. W zakresie wymienionym w ust. 1 i 2, do żołnierzy stosuje się odpowiednio przepisy działu dziesiątego ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. - Kodeks pracy, z wyjątkiem art. 209, art. 210, art. 230 § 2, art. 232, art. 234 § 2, art. 235, art. 237, art. 237¹, art. 237⁷ § 1 pkt 1 i § 2-4, art. 237⁸ § 1, art. 237⁹ § 3 oraz art. 237¹¹ § 4.”;

Maciej Telec

Główny legislator